

Podruštvljavanje i dalji razvoj teritorijalne odbrane

U referatu Predsednika Tita, Izveštaju Centralnog komiteta Saveza komunista Jugoslavije, te u tekstu rezolucija koji naš Kongres treba da usvoji kao akcioni dokumenat u kome su sublimirano utkana sva pitanja značajna za dalji razvoj i jačanje opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, po mom mišljenju, vrlo uspešno i jasno se opredeljuju uloga, zadaci i odgovornost članstva, organizacija i organa Saveza komunista u ovoj značajnoj oblasti društvenog angažovanja.

U svojoj diskusiji zadržao bih se uglavnom na nekim aspektima podruštvljavanja i daljeg razvoja teritorijalne odbrane. Sa tog stanovišta, po svom suštinskom opredeljenju, fundamentalnom značaju i kontinuitetu, Odluke X kongresa Saveza komunista Jugoslavije su bile od izuzetne akcione vrednosti, i, rekao bih, od izuzetnog značaja. I to, posebno, u smislu podsticanja idejnog jedinstva, razvoja, jačanja i potpunijeg organizovanja opštenarodne odbrane i društvene samozaštite, u povećanoj svesti i jačanju uverenja svih radnih ljudi i građana u snagu odbrane i zaštite naše samoupravne socijalističke zajednice.

Sveukupni razvoj i uspesi na ovom planu, svakako, rezultiraju iz neposrednog društvenog i samoupravnog odlučivanja i dogovaranja svih subjekata odbrane, što predstavlja poseban kvalitet i novu revolucionarnu sadržinu i vrednost samoupravnih socijalističkih odnosa. U tom kontekstu, nepobitno se u praksi sve više potvrđivalo saznanje, da je opštenarodna odbrana postala sastavni deo ukupnog društvenog, političkog i ekonomskog razvoja, kao integralna funkcija samoupravnog političkog sistema. Time je i podruštvljavanje poslova odbrane dobilo praktične vrednosti u smislu potpunijeg

odlučivanja i ostvarivanja prava i obaveza iz domena odbrane, kao svojevrsan društveni odnos koji optimalno doprinosi ukupnoj spremnosti i sposobnosti čitavog društva za odbranu i zaštitu od svih vidova ugrožavanja. S tim u vezi, podruštvljavanje odbrane shvatamo kao trajniji proces, kao neomeđen prostor na kome ima još mnogo mogućnosti rada, jer prostor odbrambenog organizovanja je toliko širok koliko je širok front borbe za razvoj i ostvarivanje socijalističkog samoupravljanja, koji tek u njegovom punom razvoju obezbeđuje najviši stepen samoupravnog organizovanja društva za odbranu.

Dalji razvoj samoupravnog političkog sistema otvara prostore i mogućnosti podruštvljavanja, veće angažovanje subjekata političkog sistema, boljeg organizovanja i osposobljavanja društvene baze, kadrovske obezbeđenosti i idejno-političkog i stručnog osposobljavanja svih radnih ljudi i građana. To, pak, nalaže dalje i još upornije akcije i angažovanje, pre svega u društvenoj bazi, preko delegatskog odlučivanja, i još širim uključivanjem radnih ljudi i građana i njihovih samoupravnih i društveno-političkih asocijacija u poslovima odbrane.

Takvim prilazom i iz tog odnosa, nadvladaće se, svakako, i još uvek prisutne pojave zatvaranja i prenatrpane uloge stručnih i poslovnih organa, odnosno sužavaće se prostor za tehnokratsko-birokratsko poimanje i odlučivanje u oblasti odbrane.

Time ne mislim da se negira uloga i značaj stručno-profesionalnih i drugih organa jer oni imaju i te kako značajne zadatke i nose svoj deo odgovornosti.

Međutim, neka gledanja u smislu naglašavanja posebnosti, specifičnosti rada i nepotrebnog mistificiranja poslova odbrane, te još nedovoljne otvorenosti i prepuštanja poslova stručnim organima i službama, upućuju na moguću opasnost da se željeni pravac samoupravnog razvoja odbrane uspori, a on se, svakako, ne može zastaviti.

Zato, Savez komunista treba još više da insistira na podruštvljavanju poslova odbrane kao i na potrebi da organi odbrane budu pod još većim i neposrednijim uvidom i uticajem samoupravnih i društvenih struktura i delegatske baze.

Na stepen podruštvljavanja, kao na put i način da se tim poslovima neposrednije bave i odlučuju radni ljudi i građani, svakako utiče i to što mesne zajednice i organizacije udruženog rada još uvek nisu u punoj meri postale neposredni nosilac osnovnih aktivnosti u oblasti odbrane i zaštite. U meri u kojoj se budu realizovali stavovi o neophodnosti svestranog osposobljavanja mesnih zajednica i organizacija udruženog rada za sve njihove potrebe uklju-

čivši i odbranu i zaštitu i u tim okvirima iznalazili pravi oblici organizovanja koji omogućavaju najšire njihovo uključivanje, u toj meri će se podružljivati i poslovi odbrane u bazi i obezbediti efikasno odlučivanje radnih ljudi i građana u najraznovrsnijim odbrambenim i zaštitnim aktivnostima u miru i ratu.

Napred izneti aspekti su vrlo značajni i sa stanovišta teritorijalne odbrane koja je kao deo jedinstvenih oružanih snaga već izrasla u njen najmasovniji deo i sve se više u praksi iskazuje kao najširi oblik organizovanja i pripremanja društva za oružano suprotstavljanje agresiji.

To je bilo moguće ostvariti zahvaljujući jasnim idejno-političkim opredeljenjima i akcijama Saveza komunista u realizaciji Titovih misli, u stvaralačkoj primeni iskustava iz NOB-e i socijalističke revolucije, u fundamentalnim osnovama koje nudi samoupravni sistem i u svesnom opredeljenju i učešću radnih ljudi i građana u pripremama za oružanu borbu.

U periodu između dva kongresa ostvarena je značajna etapa u razvoju i izgradnji teritorijalne odbrane, a zakoračili smo u fazu koja znači dalje jačanje njene vojnooperativne i društveno-političke vrednosti i osmišljenosti.

Svakako da te vrednosti ne bi bilo moguće ostvariti da se teritorijalna odbrana kao vojna organizacija samoupravnog društva nije primarno oslanjala na društvene snage. Prisutne su raznovrsne i bogate organizovane aktivnosti u teritorijalnoj odbrani sa obeležjem opštenarodnog pokreta koje se svakako nisu mogle ostvariti samo preko institucionalnih obaveza, već kao izraz prava i obaveza svih radnih ljudi i građana da organizovano učestvuju u ovom delu naših oružanih snaga.

U tom smislu, iako ne još u optimalnim razmerama, teritorijalna odbrana se već izražava kao masovan organizovan društveni aparat u funkciji oružane borbe i oružane zaštite. Postoje sve realne društveno-političke, organizacijsko-kadrovske i materijalne osnove da teritorijalna odbrana u narednom periodu izraste u još kompleksniju i sveobuhvatniju oružanu organizaciju sastavljenu od mnoštva segmenata povezanih u jedinstvenu nit kao oružani oblik samoupravnog društva i klasne moći.

Postojeće ukupno stanje teritorijalne odbrane kao neposredni izraz odnosa i stanja u društvu, koje se, pored ostalog, manifestuje i vrlo pozitivnim odnosom prema mnogobrojnim obavezama, nesumnjivo, ide u prilog daljeg i bržeg omasovljenja teritorijalne odbrane.

U tom smislu, svojim idejno-političkim opredeljenjima i društvenim angažovanjem trebamo još smelije ići na osposobljavanje i

organizovanje mesnih zajednica i organizacija udruženog rada za sopstvenu odbranu i zaštitu u svim uslovima, još naglašenije insistirati na uspostavljanju najtešnje međusobne saradnje između mesnih zajednica i OUR-a, još brže obezbediti to da teritorijalna odbrana, pre svega u bazi, omogućiti najšire angažovanje i inicijativu radnih ljudi i građana u organizovanju, pripremanju i izvršavanju zadataka iz domena odbrane i zaštite.

Takvim prilazom, posebno načinom organizovanja i okupljanja, kadrovskom i materijalnom politikom i daljom razradom postojećeg sistema rukovođenja i komandovanja, Savez komunista može obezbediti efikasno delovanje u svim uslovima, odnosno sprovođenje jedinstvene idejno-političke linije i jedinstveno odlučivanje rukovodstava društveno-političkih i samoupravnih organa i mehanizama komandovanja u teritorijalnoj odbrani.

Akcionim angažovanjem u sprovođenju idejno-političke orijentacije Saveza komunista za dalji razvoj teritorijalne odbrane, posebno za njenu organizacijsku dogradnju u smislu omasovljenja, osposobljavanja i uključivanja u svoje redove sveg za borbu sposobnog stanovništva, pre svega mislim na žene i omladinu, dajemo, svakako, nov kvalitet i snagu i društvenoj samozaštiti, odnosno teritorijalna odbrana dobija širu društvenu funkciju u domenu samozaštite. Ovo je značajno i sa aspekta odbrane i zaštite zemlje, jer, kao što je poznato, sve je intenzivnija i naglašenija uloga specijalnog rata u okviru strategije posrednog napredovanja u sklopu politike globalne agresije, posebno prema manjim i nezavisnim zemljama.

U narednom periodu, polazeći od posebne odgovornosti koju ima Savez komunista u oblasti odbrane i za dalji razvoj teritorijalne odbrane, svi organi i organizacije Saveza komunista treba još više da se bave idejno-političkom problematikom u teritorijalnoj odbrani, da Savez komunista još više obezbedi svoju vodeću i kohezionu ulogu i svoje neposredno prisustvo i akcionu angažovanost u svim strukturama teritorijalne odbrane, posebno na planu razvijanja svesti i jačanja idejno-političkog i moralno-političkog jedinstva.